

Kritériá pre udeľovanie výnimiek z NARIADENÍ KOMISIE (EÚ)

(návrh, verzia pre konzultáciu)

Úvod

V apríli a auguste 2016 prijali členské štáty EÚ tri predpisy EÚ týkajúce sa požiadaviek na pripojenie zariadení k prenosovej alebo distribučnej sústave. Ide o:

- NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2016/631 zo 14. apríla 2016, ktorým sa stanovuje sieťový predpis pre požiadavky na pripojenie výrobcov elektriny do elektrizačnej sústavy (ďalej len „predpis RfG“),
 - NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2016/1388 zo 17. augusta 2016, ktorým sa stanovuje sieťový predpis pre pripojenie odberateľov do elektrizačnej sústavy (ďalej len „predpis DCC“),
 - NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2016/1447 z 26. augusta 2016, ktorým sa stanovuje sieťový predpis o požiadavkách na pripojenie sietí jednosmerného prúdu vysokého napätia a jednosmerne pripojených jednotiek parku zdrojov do elektrizačnej sústavy (ďalej len „predpis HVDC“)
- (všetky tri nariadenia ďalej len „nariadenia“)

Tieto nariadenia sú záväzné pre všetky dotknuté strany a v Slovenskej republike sú priamo aplikovateľné bez nutnosti ich implementácie do národnej právnej úpravy. Nariadenia obsahujú ustanovenia pre pripojenie k prenosovej alebo distribučnej sústave pre zariadenia:

- jednotky na výrobu elektrickej energie, najmä synchronne jednotky na výrobu elektrickej energie, jednotky parku zdrojov a jednotky parku zdrojov prevádzkovaných na mori;
- odberné zariadenia pripojené do prenosovej sústavy; distribučné zariadenia pripojené do prenosovej sústavy; distribučné sústavy vrátane uzavretých distribučných sústav; odberné jednotky, ktoré sú využívané v odberných zariadeniach alebo v uzavretých distribučných sústavách na poskytovanie služieb riadenia odberu pre príslušných prevádzkovateľov sústav a príslušného prevádzkovateľa prenosovej sústavy;
- siete jednosmerného prúdu vysokého napätia (HVDC) a jednosmerne pripojené jednotky parku zdrojov do elektrizačnej sústavy.

Cieľom nariadení je zaistenie nediskriminačných podmienok hospodárskej súťaže na vnútornom trhu s elektrinou, zaistenie bezpečnosti prevádzky sústavy a integrácia obnoviteľných zdrojov energie do sústavy a uľahčenie obchodu s elektrinou v celej Európskej únii.

Úrad môže podľa čl. 60 predpisu RFG, čl. 50 predpisu DCC a čl. 77 predpisu HVDC na žiadosť:

- vlastníka alebo potenciálneho vlastníka zariadenia na výrobu elektrickej energie, príslušného prevádzkovateľa sústavy alebo príslušného prevádzkovateľa prenosovej sústavy;
- vlastníka alebo potenciálneho vlastníka odberného elektrického zariadenia, prevádzkovateľa alebo potenciálneho prevádzkovateľa distribučnej sústavy či uzavretej distribučnej sústavy, príslušného prevádzkovateľa sústavy alebo príslušného prevádzkovateľa prenosovej sústavy;
- vlastníka či potenciálneho vlastníka siete jednosmerného prúdu vysokého napätia alebo jednosmerne pripojenej jednotky parku zdrojov, príslušného prevádzkovateľa sústavy alebo príslušného prevádzkovateľa prenosovej sústavy,

v súlade s týmito nariadeniami udeliť výnimky z jedného alebo viacerých ustanovení nariadení.

Úrad stanoví po konzultácii so všetkými zúčastnenými stranami kritériá pre udeľovanie výnimiek z nariadení. Príslušné kritériá zverejní úrad na svojich internetových stránkach a oznámi ich Komisii (EÚ) do deviatich mesiacov od nadobudnutia účinnosti nariadenia.

Stanovenie kritérií

Náležitosti žiadosti o výnimku

Okrem základných identifikačných údajov žiadateľa a uvedenia kontaktnej osoby pre celú komunikáciu sú v žiadosti požadované nasledujúce údaje:

1. Opis každej jednotky na výrobu elektrickej energie, odberného elektrického zariadenia pripojeného do prenosovej sústavy, distribučného zariadenia pripojeného do prenosovej sústavy, distribučnej sústavy alebo odbernej jednotky, siete jednosmerného prúdu vysokého napätia alebo jednosmerne pripojenej jednotky parku zdrojov, pre ktorú sa výnimka žiada. V prípade žiadosti podanej prevádzkovateľom distribučnej alebo prenosovej sústavy musí byť súčasťou žiadosti i celkový inštalovaný výkon a počet jednotiek na výrobu elektrickej energie, celková inštalovaná kapacita a počet odberných elektrických zariadení pripojených do prenosovej sústavy, distribučných zariadení pripojených do prenosovej sústavy, distribučných sústav alebo odberných jednotiek a celkový inštalovaný výkon a počet sietí jednosmerného prúdu vysokého napätia alebo jednosmerne pripojených jednotiek parku zdrojov.
2. Odkaz na ustanovenie nariadenia, z ktorého/z ktorých je výnimka požadovaná.
3. Podrobný opis navrhovanej výnimky, dôvod, prečo by mala byť výnimka udelená a doba trvania výnimky.

4. Implementačný plán opatrení a harmonogram dosiahnutia súladu.

Ďalej musí žiadosť obsahovať doklady o splnení nasledujúcich kritérií:

5. Spoľahlivostného a kvalitatívneho kritéria,
6. Environmentálneho kritéria,
7. Kritéria ekonomickej výhodnosti,
8. Kritériá vplyvov na konkurenčné prostredie,
9. Kritériá vplyvov na cezhraničný obchod.

V prípade, že odovzdaná žiadosť nespĺňa vyššie uvedené podmienky, úrad odmietne návrh ako neprijateľný.

Okrem toho je úrad oprávnený kedykoľvek si i v rámci priebehu konania o udelení výnimky vyžiadať ďalšie podklady. Tieto musí žiadateľ odovzdať bez omeškania. Žiadosti musia byť podané v slovenskom jazyku.

Nižšie sú podrobne vysvetlené jednotlivé body:

K bodu 2.

Žiadateľ pripojí k žiadosti popis, o výnimky z ktorých častí nariadenia RfG/DCC/HVDC žiada. Je možné žiadať o jednu alebo viac výnimiek. Pri popise žiadanej výnimky je treba zohľadniť nariadenia RfG/DCC/HVDC.

K bodu 3.

Žiadateľ pripojí k žiadosti presný popis skutočnosti, ktorá má byť vyriešená pomocou výnimky a jednoznačný popis príčin, na základe ktorých došlo k vzniku tejto skutočnosti. Žiadateľ predloží jednoznačnú definíciu skutočnosti, ktorá obsahuje minimálne:

- jednoznačný popis skutočnosti, ku ktorému je potrebné doložiť popis jednoznačných dôkazov
- jednoznačný výklad rozsahu skutočnosti
- spúšťače alebo základné príčiny skutočnosti a
- jasne pomenované predpoklady a existujúce riziká a neistoty.

V definícii skutočnosti je potrebné popísať a preukázať povahu a rozsah skutočnosti. Malo by byť vysvetlené, prečo nie je existujúca alebo vyvíjajúca sa situácia udržateľná a prečo je výnimka nevyhnutná.

Musí byť stanovená a odôvodnená doba trvania požadovanej výnimky vrátane doloženia, že kratšia ako požadovaná doba trvania výnimky by už nebola vhodná a primeraná. Trvanie vyžadovanej výnimky nesmie prekročiť technickú životnosť aktíva.

Žiadateľ zdôvodní nevyhnutnosť výnimky tým, že preukáže pomocou zodpovedajúcich dokumentov, posudkov splnenie nižšie uvedených kritérií (body 5. až 11).

K bodu 4.

Žiadateľ pripojí k žiadosti implementačný plán obsahujúci všetky opatrenia a harmonogram pre dosiahnutie úplného súladu so všetkými požiadavkami nariadenia RfG/DCC/HVDC.

K bodu 5.

Žiadateľ pripojí k žiadosti doklady o tom, že výnimkou nevzniknú žiadne neodvratiteľné negatívne dopady na ostatných účastníkov trhu alebo spoľahlivosť a kvalitu dodávok elektriny, rovnako ako nevzniknú žiadne významné riziká pre ostatných účastníkov trhu. Náklady na odvrátiteľné negatívne dopady na ostatných účastníkov trhu alebo spoľahlivosť a kvalitu dodávok elektriny, príp. náklady na odstránenie významných rizík pre ostatných účastníkov trhu budú zahrnuté do hodnotenia v rámci Kritéria ekonomickej výhodnosti.

K bodu 6.

Žiadateľ pripojí k žiadosti doklady o tom, že výnimkou nevzniknú negatívne vplyvy na životné prostredie alebo zdravie.

K bodu 7.

Žiadateľ pripojí k žiadosti, v súlade s požiadavkami nariadenia RfG/DCC/HVDC, analýzu nákladov a výnosov. Analýzu nákladov a výnosov je nutné nechať vyhotoviť znalcom. S pomocou analýzy nákladov a výnosov sa má zabezpečiť, aby prínosy všetkých účastníkov trhu z použitia výnimky prevýšili náklady všetkých účastníkov trhu vzniknuté v súvislosti s udelením výnimky.

Žiadateľ predloží základný scenár, tzn. dokument, v ktorom popisne uvedie, ako by sa vyvíjala situácia bez poskytnutia požadovanej výnimky. Základný scenár bude obsahovať plnú realizáciu požiadaviek vyplývajúcich z nariadenia RfG/DCC/HVDC. Je potrebné vybrať minimálne základný scenár, ktorý vytvorila Európska komisia¹⁾ alebo ENTSO-E²⁾. Je potrebné zdôvodniť výber jedného alebo viacerých zvolených základných scenárov a predložiť všetky s nimi súvisiace dátové podklady. Jednoznačný základný scenár poskytne tiež základ pre porovnanie s požadovanou výnimkou.

Všetky náklady, ktoré sú udelením výnimky spôsobené, musia byť identifikované a dostatočne zdôvodnené. Náklady vznikajúce nezávisle na výnimke nie sú pre analýzu nákladov a výnosov relevantné.

Ako druhy nákladov budú uvedené investičné a prevádzkové náklady, príp. nepriame náklady tretích strán (externé náklady), ktoré kvôli výnimke vzniknú.

Mal by byť identifikovaný každý výnos, ktorý sa dosahuje pomocou výnimky. Výnos, ku ktorému dôjde bez ohľadu na výnimku, nie je pre súčasnú analýzu nákladov a výnosov relevantný.

Výnos by mal byť primárne vyjadrený v peniazoch. Ak to nie je možné, alebo by to vyvolalo neprimerane vysoké náklady, tak by mal byť výnos kvantifikovaný. Kvalitatívny opis je povolený, pokiaľ nie je možná kvantifikácia. Dôvody pre kvantifikáciu namiesto vyjadrenia v peniazoch, príp. kvalitatívny opis namiesto kvantifikácie musia byť detailné.

Analýza nákladov a výnosov musí byť založená na jednej alebo na viacerých metódach z týchto metód výpočtu:

- i. čistá súčasná hodnota (NPV)
- ii. návratnosť investícií (ROI)
- iii. miera návratnosti (ROR)
- iv. doba potrebná na dosiahnutie hranice rentability.

Voľba metód(y) musí byť odôvodnená s vymedzením k metódam, ktoré zvolené neboli.

Ako sledované obdobie prichádza do úvahy doba odpisovania alebo technická životnosť zariadenia. Aby bolo možné porovnať náklady a finančne vyčíslený/kvantifikovateľný výnos za rôzne obdobia, použije sa reálna diskontná sadzba 4% ³⁾. Akékoľvek priestorové a časové obmedzenia, príp. odlišné diskontné sadzby, je potrebné zdôvodniť.

Okrem toho musí žiadateľ predložiť implementačný plán obsahujúci opatrenia a harmonogram pre dosiahnutie úplného súladu so všetkými požiadavkami nariadenia RfG/DCC/HVDC.

K bodu 8.

Žiadateľ pripojí k žiadosti doklady o tom, že výnimkou nevzniknú žiadne konkurenčné výhody pre výrobcov alebo vlastníkov elektrární.

K bodu 9.

Žiadateľ pripojí k žiadosti doklady o tom, že výnimkou by nemohol byť prípadne ovplyvnený cezhraničný obchod. Žiadateľ v rámci žiadosti o udelenie výnimky preukáže, že nejde o tento prípad.

Odkazy:

- 1) EÚ Reference Scenario 2016 – Energy, transport and GHG emissions - Trends to 2050, EC, July 2016
- 2) TYNDP 2016 Scenario Development Report, E NTSO-E, May 2015
- 3) ENTSO-E „Guideline for Cost Benefit Analyses of Grid Development Projects“, Februar 2016